

豬八戒

Zhu Bajie
het beroemdste zwijn van China

Dit 'Zwijnenjaar' mogen we niet voorbij laten gaan zonder een kennismaking met het beroemdste zwijn van China: Zhu Bajie (豬八戒).

Zhu Bajie is een niet al te slimme goedzak die van lekker eten en drinken houdt en... een goed oog heeft voor vrouwelijk schoon.

猪
悟
能

Dit zwijn speelt een grote rol in één van de populairste verhalen die China kent: De Reis naar het Westen - Xi You Ji 西遊記 [西游记]. Deze avonturenroman is voor het eerst gepubliceerd rond 1590 en gaat over de belevenissen van een monnik die aan het begin van de zevende eeuw naar India gaat om daar onderzoek te doen naar het boeddhisme en - na veel omzwervingen - met pakezels vol heilige boeken (sutra's) naar China terugkeert. Maar het is geen gewoon avontuur, want zijn reisgenoten zijn een aap, een paard, een kleine wonderlijke monnik en... een zwijn. De schrijver van het verhaal heette Wu Cheng'en 吳承恩 [吴承恩]; hij werd in het jaar 1504 geboren en stierf in 1582.

Vermoedelijk is dit werk een boeddhistisch antwoord geweest op het enkele decennia eerder uitgekomen taoïstische werk 'De verheffing der goden' 封神演義 [封神演义 Fengshen Yanyi]. Ook daarin voeren magie, avontuur en de strijd der rechtvaardigen de boventoon,

speelt het verhaal zich over meerdere jaren af en worden de deelnemers aan het eind 'geestelijk beloond'.

Het verhaal

De monnik heette Hsuan-Tsang [Xuanzang 玄奘] en hij is de centrale figuur in het verhaal. Hij wordt ook wel Xuanzang Sanzang genoemd en dan is 'Sanzang' een verwijzing naar het driedelig boeddhistisch werk dat hij wist te bemachtigen en wat de Sanzang 三藏 of Sanzangjing 三藏經 [三藏经] genoemd wordt. Feitelijk is Sanzang de Chinese vertaling van het Sanskriet woord 'tripitika' (de drie Manden), de oorspronkelijke naam van het heilige boek.

Met deze monnik hebben we u al kennis laten maken in het artikel 'de Karper die door de Drakenpoort springt' (mei 2007). Hij heeft zeer waarschijnlijk echt geleefd en is tussen het

jaar 629 en 645 ook werkelijk naar India gereisd om in opdracht van de Chinese keizer boeddhistische geschriften te verzamelen.

De aap is 'Koning Aap' die Sun Wu-k'ung 孫悟空 [孫悟空 Sun Wukong] genoemd wordt en die zich in de Hemel misdragen heeft. Hij krijgt de kans om hiervoor boete te doen door Xuanzang te begeleiden en hij gaat dus eigenlijk niet uit vrije wil mee.

Maar ook de drie anderen gaan alleen mee als een soort taakstraf voor hun zonden.

Het paard (het rijdier van Xuanzang) was oorspronkelijk de derde zoon van de Drakenkoning van het Westen en heette Kleine Witte Draak 小白龍 [小白龙 Xiao Bai Long].

Hij liet één van de mooiste en grootste parels uit het paleis van zijn vader in vlammen opgaan.

De kleine corpulente monnik heet Sha Wu-ching 沙無淨

[Sha Wujing 沙悟淨]. Hij was een viersterrengeneraal die

de domheid had begaan om een kristallen bokaal van de Koningin Moeder van het Westen (de godin Hsi Wang Mu [Xi Wangmu] 西王母) in duizend stukken te laten vallen.

En tot slot hebben we dan het zwijn Zhu Bajie.

Het vijftal wordt tijdens hun reis constant in de gaten gehouden (en steeds weer uit de nesten gehaald) door de bodhisattva Kuan Yin [Guan Yin] en dat is ook echt nodig, want het verhaal staat bol van de magie, tovenaars en geesten die het vijftal op hun reis trachten te dwarsbomen.

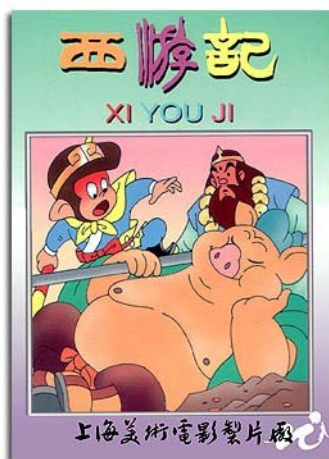
Na het overwinnen van 81 problemen (in het boek 81 min of meer zelfstandige verhalen) keren zij eindelijk - na 26 jaar - met de sutra's terug naar Chang-an (het huidige Xian), de toenmalige hoofdstad van het Chinese rijk. Dan hebben alle reizigers voldoende boete gedaan en worden geestelijk verheven tot de verlichting, behalve Zhu Bajie. Hij wordt benoemd tot 'Opper altaaropruimer' wat zo'n beetje inhoudt dat hij alle restjes mag opeten van de offers die de mensen aan de goden brengen en die de goden hebben laten liggen.

Het verhaal van Zhu Bajie begint taoïstisch en er zijn - volgens kenners - ook doorlopend verwijzingen naar het taoïsme in terug te vinden.

Zijn naam was oorspronkelijk Lin Fan en hij was een luie, domme en hebberige man. Op zekere dag kwam hij in gesprek met een onsterfelijke die hem met klem aanraadde om zijn leefstijl te veranderen, omdat hij anders na zijn dood zeker in één van de hellen terecht zou komen. Onder de indruk van het betoog vroeg hij de onsterfelijke hem les te geven en na enkele jaren lukte het hem zowaar om zelf ook onsterfelijk te worden. Hij steeg op naar de hemel en kreeg daar de

titel Tian Peng Yuanshuai 天蓬元帥 [天蓬元帥] oftewel Maarschalk Tian Peng. Vervolgens werd hij benoemd tot admiraal van de Melkweg en stond hij aan het hoofd van een leger van 80.000 soldaten (andere bronnen vermelden 100.000 of 800.000 soldaten).

In de hemel stond hij al snel bekend om zijn Bourgondische leefstijl. Hij sloeg nooit een feest over en organiseerde ze zelf ook graag - al was het alleen maar om er zeker van te zijn dat er genoeg te eten en te drinken was. Tijdens één van de feesten van de Koningin Moeder van het Westen (het 'perzikenbanket') had hij weer eens te diep in het glas gekeken. Op zich was dat niet zo bijzonder, maar dit keer liet hij zich wel heel erg gaan. Zijn oog viel op de schone maangodin Ch'ang-O [Chang'e] 嫦娥 (ook bekend als Heng-O [Heng'e] 姮娥) en hij

begon avances te maken die zij vriendelijk maar beslist afwees. Na afloop van het feest verschaftte hij zich, zwaar aangeschoten, toegang tot het Guan Han paleis (op de maan), waar Chang'e woonde. Lallend begon hij haar lastig te vallen en waar ze ook heen vluchtte, en hoe ze de toegang tot haar vertrekken ook barricadeerde, de fors gebouwde maarschalk wist haar te vinden. Of hij haar werkelijk heeft aangerand komt niet uit het verhaal naar voren, maar zijn gedrag was dermate ergerlijk dat hij voor de Jade Keizer werd gebracht - toevallig ook nog de vader van Chang'e. De eis was helder: hier paste alleen de allerverschrikste straf - de dood. Maar de god van de planeet Venus nam het voor de admiraal op en zo kwam hij er vanaf met tweeduizend slagen met een ijzeren staaf en verbanning naar de aarde om als sterveling opnieuw geboren te worden en boete te doen.

Door zijn nonchalante karakter verdwaalde hij echter in de schemering die vooraf gaat aan de geboorte en zo kon het gebeuren dat hij ter wereld kwam als kind van... een wilde zeug! Dit gedrocht (hij was half mens, half zwijn) at meteen zijn moeder op, verdreef alle andere zwijnen en groeide op tussen de wilde dieren in de bossen. Om aan eten te komen overviel hij regelmatig argeloze reizigers om ze vervolgens met huid en haar op te vreten. Hij werd de schrik van de omgeving en niemand durfde het tegen hem op te nemen.

Zo ging enige tijd voorbij totdat een vrouw die Tweede Zuster Luan (卯秒姐姐) genoemd werd en in de Wolkenweg-grot op de berg Fu Ling woonde besloot om hem in huis te nemen. Ze zorgde goed

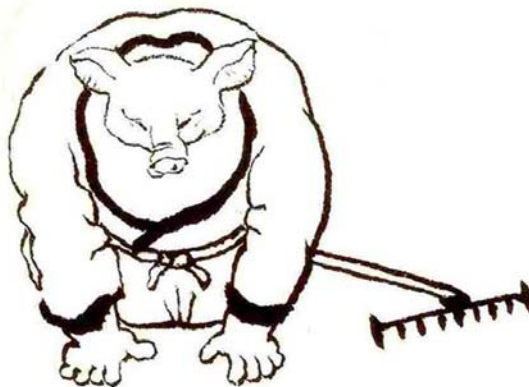
voor hem, hij beschermde haar en overviel geen mensen meer. De rust was echter van korte duur: een jaar later overleed Tweede Zuster Luan en onmiddellijk hernam hij zijn oude gewoonte tot op zekere dag de monnik Muzha 木吒 - een persoonlijke leerling van Guan Yin - door het bos liep. Het zwijn had hem al snel in de gaten en hij stond op het punt hem met één klap van zijn hark te verpletteren toen Guan Yin ingreep. Ze sprak ernstig op het zwijn in, overtuigde hem van zijn

foute levenswijze en vroeg hem vervolgens of hij bereid was om over een paar jaar Tang Sanzang (de toevoeging 'Tang' wordt vaak gebruikt om aan te duiden dat het hier om de monnik uit de Tangdynastie gaat) te begeleiden op zijn reis naar het westen. Zwijn aarzelde niet en zegde toe waarop Guan Yin vertrok en hem achterliet met de opdracht zich te onthouden van de vijf scherpe groenten (zoals knoflook en ui) en de drie verboden soorten voedsel (vlees, vis en gevogelte). Verder gaf ze hem de achternaam Zhu 猪 [猪] - zwijn of varken - en de voornaam

Wuneng 悟能 ('zich bewust van mogelijkheden').

Op het stukje over Tweede Zuster Luan zijn twee varianten in omloop (en daar zijn ook weer varianten op, maar we geven u de meest gangbare):

- Gelukkig woonde er in die buurt een zekere Mao Erhchieh die wat in hem zag. Deze heer Mao wist eerst het vertrouwen van het monster te winnen, leerde hem vervolgens praten, gaf hem de naam Zhu Ganglie (猪钢鬣 [猪钢鬣] - 'zwijn met de ijzeren manen') en na jaren geduldig investeren benoemde hij het zwijnenmonster tot boswachter van zijn landerijen. Toen heer Mao stierf liet hij hem de grond na waar hij zo goed voor gezorgd had, maar al snel verviel het zwijn weer tot zijn oude gewoonten.

- Op zekere dag komt het zwijnenmonster ter ore dat in het nabij gelegen dorp Gao iemand zijn dochter uit wil huwelijken. Hij vermomt zich als mens en gaat er op af. Hij schaakt het meisje en laat een briefje achter dat hij met haar wil trouwen. Het dorp probeert haar te bevrijden, maar tegenover dit monster staan ze machteloos. Dan komt Koning Aap in het dorp en belooft haar te redden. De gevechten zijn hevig tot het zwijn hoort dat de aap een helper is van de monnik Sanzang en door Guan Yin beopdracht is om boete te doen voor zijn

zonden door hem te vergezellen op zijn reis naar het westen.

Wapens

Zijn wapen is de negentandige hark (Jiu Chi Dingpa 九齒釘耙 [九齿钉耙]), gemaakt van 'ijsstaal' in de hemelse smidse van de Jade Keizer, die hem deze schonk bij zijn benoeming tot maarschalk. Zhu Bajie beschikt ook over magische krachten (fa li - 法力) en kent maar liefst 36 vormen van transformatie (Bian 變 [变]). Toch zijn deze krachten beperkt: zo kan hij zich alleen maar in grote of grove dingen veranderen. Voor het fijnere werk heeft hij altijd de hulp van Koning Aap nodig want die beheerst 72 transformaties. Ook kan Zwijn vliegen (wolken berijden), maar het element waar hij zich echt vertrouwd mee voelt als ex-admiraal van de Melkweg (immers een hemelse rivier) is water.

Persoonlijkheid

Zhu Bajie en Aap zijn de meest uitgekristalliseerde persoonlijkheden in het verhaal en Zhu Bajie is vooral erg populair omdat hij de tekortkomingen van de mens zo karikaturaal weergeeft en omdat hij de meest extroverte van het hele stel is. Zijn karakter is in het verhaal beter beschreven dan dat van de anderen, die wel meer doen, maar ook altijd wat secundair lijken te reageren. Hij wordt overigens in het verhaal bijna constant Daizi (貳子) genoemd wat het best te vertalen valt als 'malloot'.

Zwijntje brengt veelvuldig zichzelf en zijn reisgenoten in de problemen door zijn luiheid, laksheid, hebberigheid, onbetrouwbaarheid, toegankelijkheid, zijn onstilbare behoefte aan eten en drinken en zijn zwak voor mooie vrouwen. Hij is jaloers op Koning Aap en steekt dat niet onder stoelen of banken; een aantal keren probeert hij Aap een loer te draaien - waar dan vervolgens het hele gezelschap zich mee geconfronteerd ziet.

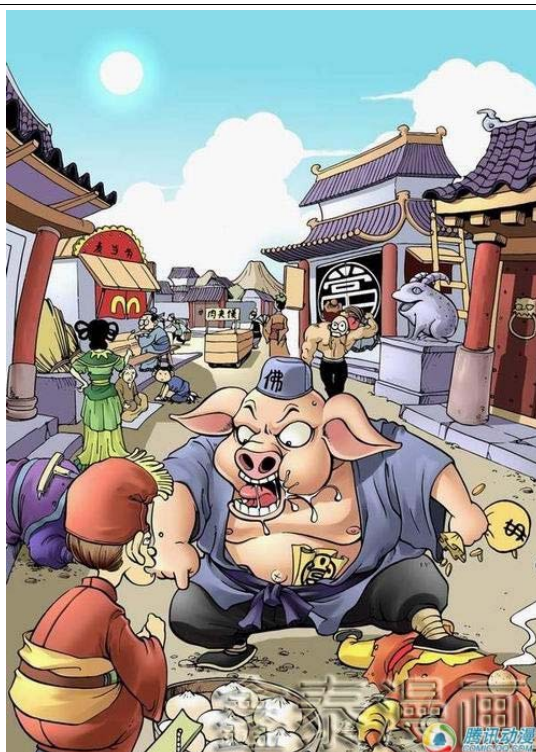

Voorals zodra hij vrouwen ziet gaat het mis. Zo is er een verhaal waarin hij acht schone dames ziet baden - in feite spindemonen, maar dat weet hij dan nog niet.

Onmiddellijk verandert hij zichzelf in een monnik en vraagt uiterst beleefd of hij ook een bad mag nemen. Nadat zij toestemmen glijdt hij in het water en verandert zichzelf in een vis "... om zo dichters tussen hun benen te kunnen komen."

Verder doet hij het liefst zo min mogelijk en wakker blijven - zeker met een volle maag - is voor hem een groot probleem. Zo wordt hij er eens op uit gestuurd om de omgeving te verkennen, maar hij vindt dat maar overdreven en besluit een tukje te gaan doen. Nadat hij is wakker geschrokken sukkelde hij op zijn gemak terug en doet een kleurig verslag van zijn bevindingen in het kamp. Helaas had Aap hem zien liggen slapen en confronteert hem hiermee.

Hij klaagt regelmatig over de zware tocht en dreigt meerdere malen er mee op te houden. En als Aap een tijd niet bij de groep is voelt hij zich onzeker en deserteert hij zelfs een keer. Zijn ongebreidelde vraatzucht is bijna spreekwoordelijk. Zelfs als hij twintig normale porties opheeft verzucht hij: "...ik ben pas half vol." Hij loopt in bijna alle verhalen te zeuren dat hij honger heeft of vraagt tot vervelens toe aan zijn medereizigers wanneer er weer eens gestopt kan worden bij een herberg. Ook is hij ijdel en een opschepper. Hij presenteert zich als het even kan als de leider van de groep en tovert zichzelf een keer om in een reus louter en alleen om de toeschouwers te imponeren. Maar hij heeft ook zijn goede kanten: hij kan goed relativeren, heeft een gezond gevoel voor humor en schuwt meestal het gevecht niet (en met een hark van zo'n 5.000 kilo die hij losjes over z'n schouder draagt is hij toch een belangrijke bondgenoot).

De naam Zhu Bajie

Hoewel hij van Guan Yin de naam Zhu Wuneng kreeg, is hij in China beter bekend als Zhu Bajie. Eerst was zijn naam Zhu Liujie (Zwijn Zes Zonden), maar toen hij er nog twee beging werd zijn naam veranderd in Zhu Bajie (Zwijn Acht Zonden).

Over de meest gangbare voornaam (Bajie) valt nog het één en ander te vertellen:

Jie 戒 is het Chinese woord voor het boeddhistische begrip 'sila' en betekent oorspronkelijk zuiverheid (van gedachte, woord en daad). In transcriptie wordt dit ook wel geschreven als 尸羅 [尸罗] (shi luo). Er zijn veel 'jie' bekend en die worden ingedeeld in groepen. Soms worden ze 'geboden' genoemd, maar ook wel 'verboden' of 'zonden' (het is maar hoe je het leest).

De vijf geboden (wujie 五戒), die voor alle volgelingen van het boeddhisme gelden, zijn: niet doden, niet stelen, geen overspel plegen, geen onwaarheid spreken en geen geestverruimende middelen gebruiken. Volgens de leer van een school die in India ontstond rond het jaar 300 zou iedereen die zich hieraan houdt in ieder geval herboren worden als mens. Men had voor elk gebod zelfs een geest aan wie bijstand kon worden gevraagd als men dreigde zich te bezondigen. Merkwaardig genoeg zijn er van deze vijf geboden ('pancha-sila' in het Sanskriet) veel varianten in omloop die nogal van elkaar verschillen; slechts één komt er in alle lijsten voor: niet doden.

De bajie 八戒 (de acht geboden), bestemd voor lekendiscipelen, zijn: niet doden, niet stelen (niet nemen wat niet gegeven is), niet toegeven aan veroordeelbaar gedrag (seksuele activiteiten), geen onwaarheid spreken, geen vertroebelende middelen tot je nemen (wijn, sterke drank of andere 'geestverruimende' middelen), niet opvallend zijn (hieronder valt ook dansen en muziek maken), niet in een zacht bed slapen of op kussens zitten en niet eten buiten de voorgeschreven tijden.

Er is een variant die het zesde gebod (niet opvallend zijn) in tweeën deelt. Het eerste deel gaat dan over het niet bezitten of dragen van cosmetica of sieraden en het tweede over het niet deelnemen aan dans-, muziek- of theatervoorstellingen (het gadeslaan mocht weer

wel). In deze versie worden de eerste acht 'de verboden' genoemd en de laatste 'het gebod tot vasten'. Monniken en nonnen dienden hier nog aan toe te voegen: zie af van bezit, waardoor het tien geboden waren geworden. Het totaal aantal 'jie' (ook wel qizujie - 其足戒- of 'regels' genoemd) voor kloosterlingen bedroeg 250 voor monniken en 348 voor nonnen, maar de laatste worden vaak 'de vijfhonderd' genoemd.

Verering

Echte tempels zijn er nooit voor Zwijntje geweest, maar in de tempel van de Stadsgod in Taipei, de Chenghuang Miao 城隍廟 [城隍庙] op Tihuastreet, staat een beetje achteraf een beeld van Zhu Bajie. Het is meestal erg rustig rond zijn altaar behalve in de vroege ochtenduren. Dan rijden er dure auto's af en aan waaruit zeer goed geklede dames of heren stappen om even iets aan hem te offeren. Dit zijn bijna allemaal nachtclubeigenaren, bordeelhouders of rijke callgirls en voor zover deze termen niet op hen van toepassing zijn: mensen die werkzaam zijn in 'het uitgaansleven' (theaters, casino's of karaokebars). Zwijntje en daarmee Maarschalk Tian Peng - want zo wordt hij hier genoemd - staat immers voor diegenen die het hun gasten graag naar de zin maken. Hij houdt van ongecompliceerd vermaak, is gesteld op een goede maaltijd en een paar glazen wijn (of sterker) zal hij niet snel afslaan. Verder heeft hij oog voor het vrouwelijk schoon, geniet van een beetje flirten, kijkt niet op een paar stuivers en laat zich makkelijk overhalen tot een laatste of allerlaatste glas.

Alle figuren uit De Reis naar het Westen zijn nog steeds erg geliefd en ze worden dan ook regelmatig afgebeeld op vliegers, als deegpoppetjes, als stukken van een schaakspel, als handpoppen in de Chinese poppenkast, als schaduwpoppen, op telefoonkaarten, op postzegels en nog veel meer. Ze spelen ook een rol in een aantal verhalen die door (Chinese) operagezelschappen regelmatig op het toneel worden gezet. Verder zijn er tientallen speelfilms, kinderboeken en tekenfilms over uitgebracht en met de opkomst van de Manga strips is de populariteit van dit verhaal (en de figuur van het Zwijntje) ook weer toegenomen in Japan waar hij bekend is als Cho Gono (Japans voor Zhu Wuneng) of Cho Hakkai (voor Zhu Bajie).

